

РЕШЕНИЕ

№ 4462

гр. София, 18.10.2011 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 10 състав, в
открито заседание на 12.10.2011 г. в следния състав:**

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ: Камелия Стоянова

при участието на секретаря Силвиана Шишкова, като разгледа дело номер **3740** по описа за **2011** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК, вр. чл. 118, ал. 2 от КСО.

Образувано е по жалба от М. Т. К. - Х. срещу решение № 327/07.06.2011 г. на директора на СУСО. С посоченото решение е отхвърлена жалбата на М. Т. К. срещу разпореждане № РВ-ПОВН-1438/23.11.2010 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, като неоснователна и е потвърдено същото разпореждане, с което е постановено М. Т. К. да възстанови паричното обезщетение за отглеждане на малко дете за времето от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. в размер на 168 лв. главница и 17, 78 лв. лв. лихва, с посоченото решение е отхвърлена и жалбата на М. Т. К. - Х. срещу разпореждане № РП-ПОВН-471/08.04.2011 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, потвърдено е същото разпореждане за прихващане на вземане на ДОО, представляващо недобросъвестно получено обезщетение по чл. 53 от КСО с вземане на М. Т. К. – Х. от ДОО за обезщетение за временна неработоспособност.

В жалбата се поддържа, че актът е постановен в противоречие с материалноправни норми - отменително основание по чл. 146, т. 4 от АПК. Иска се отмяната на решението.

Ответникът – директорът на СУСО изразява становище за неоснователност на жалбата. Съдът, като обсъди становищата на страните и доказателствата по делото и направи проверка, на основание чл. 168, ал. 1 от АПК, на законосъобразността на оспорения административен акт и на посоченото в жалбата основание по чл. 146, т. 4 от АПК, приема за установени следните обстоятелства по делото:

Не се спори между страните относно обстоятелството, че М. Т. К. - Х. е била във

временна неработоспособност поради бременност и раждане за времето от 27.05.2008 г. до 11.07.2009 г. за сина ѝ Т. Я., [дата на раждане], като за посочения период са ѝ били изплатени дължимите парични обезщетения за бременност и раждане. Жалбоподателката в производството пред настоящата инстанция е подала заявление-декларация за изплащане на парично обезщетение за отглеждане на малко дете, на основание чл. 53 от КСО, приложение № 3 към чл. 5 от Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (НИИПОПДОО) с вх. № 21-999-43-00005732/20.08.2009 г., считано от 11.07.2009 г. Видно от заявлението жалбоподателката е декларирила, че детето ѝ не е настането в детско заведение и че в срок от 3 работни дни от промяна в декларираните обстоятелства се задължава да подаде декларация за промяна на обстоятелствата. Със същата декларация жалбоподателката е уведомена, че при неизпълнение на задължението си за уведомяване следва да възстанови неправомерно полученото обезщетение по нейна вина заедно с дължимата лихва съгласно чл. 114, ал. 1 от КСО. Жалбоподателката е прекъснала отпуска си за отглеждане на малко дете и се е върнала на работа от 03.05.2009 г., като от тази дата е получавала парично обезщетение на основание чл. 54 от КСО. На жалбоподателката са били изплатени също така парични обезщетения за отглеждане на малко дете за времето от 11.07.2009 г. до 03.05.2010 г. Съгласно констативен протокол за извършена проверка по разходите на държавното обществено осигуряване от контролните органи на СУСО, № 27/29.09.2010 г., подписан от директора на детска ясла № 69 и подпечатан с печата на детското заведение е установено, че детето Т. Я. е настанено в посочената детска ясла за периода от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. Видно от представените по делото доказателства проверката е извършена въз основа на представените от длъжностните лица на яслата документи – ведомостите за пребиваване на децата в яслата и е установено, че посоченото дете фигурира за посочения период по същите ведомости, в които е отразено присъствието му.

Направена е била справка в информационната система на НОИ, от която е било установено, че жалбоподателката за периода 13.04.2010 г. – 30.04.2010 г. не е подала декларация за промяна в обстоятелствата, каквото е настаняването на детето в детското заведение (обстоятелство, което не се оспорва от същата и в производството пред настоящата инстанция). Посочените обстоятелства са мотивирали издаването на оспорваното разпореждане № РВ-ПОВН-1438/23.11.2010 г. на ръководител на контрола по разходите на ДОО, с което е разпоредено М. Т. К. - Х. да възстанови полученото за периода от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г., включително, парично обезщетение за отглеждане на малко дете тъй като детето е настанено в детско заведение за периода от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. Административният орган се е мотивирал с обстоятелството, че парично обезщетение за отглеждане на малко дете не се изплаща при настаняване на детето в детско заведение, а детето на жалбоподателката е било настанено в детско заведение, за периода от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. Разпореждането е било обжалвано по административен ред пред директора на СУСО. С решение № 327/07.06.2011 г. на директора на СУСО е отхвърлена жалбата на М. Т. К. - Х. срещу разпореждане № РВ-ПОВН-1438/23.11.2010 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, като неоснователна и е потвърдено същото разпореждане, с което е постановено М. Т. К. да възстанови паричното обезщетение за отглеждане на малко дете за времето от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. в размер на 168 лв. главница и 17, 78 лв. лв. лихва, отхвърлена е жалбата на М. Т. Х. - К. срещу разпореждане №

РП-ПОВН-471/08.04.2011 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, потвърдено е същото разпореждане за прихващане на вземане на ДОО, представляващо недобросъвестно получено обезщетение по чл. 53 от КСО с вземане на М. Т. Х. - К. от ДОО за обезщетение за временна неработоспособност.

При така установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи: Жалбата е подадена в преклузивния срок по чл. 118, ал. 2 от КСО, подадена е от надлежна страна по чл. 118, ал. 1 от КСО, срещу подлежащ на оспорване административен акт и е допустима.

По същество, същата е неоснователна по следните съображения: Предмет на съдебен контрол за законосъобразност в производството пред настоящата инстанция е Решение № 327/07.06.2011 г. на директора на СУСО. С посоченото решение е отхвърлена жалбата на М. Т. К. - Х. срещу разпореждане № РВ-ПОВН-1438/23.11.2010 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, като неоснователна и е потвърдено същото разпореждане, с което е постановено М. Т. К. - Х. да възстанови паричното обезщетение за отглеждане на малко дете за времето от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. в размер на 168 лв. главница и 17, 78 лв. лихва, отхвърлена е жалбата на М. Т. К. - Х. срещу разпореждане № РП-ПОВН-471/08.04.2011 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, потвърдено е същото разпореждане за прихващане на вземане на ДОО, представляващо недобросъвестно получено обезщетение по чл. 53 от КСО с вземане на М. Т. К. - Х. от ДОО за обезщетение за временна неработоспособност.

Както правилно се определя и в представените от ответника по спора писмени бележки спорът между страните е правен и неговият предмет е относно съдържанието на понятието «настанено в детско заведение» по осмисъла на чл. 53, ал. 4 от КСО. Съгласно чл. 53, ал. 1 от КСО след изтичането на срока на обезщетението за бременност и раждане през време на допълнителния платен отпуск за отглеждане на малко дете на майката се изплаща месечно парично обезщетение в размер, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Съгласно чл. 53, ал. 4 от КСО (редакция към момента на издаване на оспорвания административен акт) паричното обезщетение по ал. 1, 2 и 3 не се изплаща при смърт на детето, даване за осиновяване или при настаняване на детето в детско заведение, както и при отглеждането му от лице, включено в програми за подкрепа на майчинството. Паричното обезщетение по ал. 1 е това, дължимо на майката (осиновителка) през време на допълнителния платен отпуск за отглеждане на малко дете, паричното обезщетение по ал. 2 е това, дължимо на бащата (осиновителя) или от лицето, което е поело отглеждането на детето, когато допълнителният платен отпуск за отглеждането на малко дете вместо от майката (осиновителката) се ползва от бащата (осиновителя) или от лицето, което е поело отглеждането на детето, а паричното обезщетение по ал. 3 е това, дължимо на лицата, които ползват отпуск за отглеждане на дете до двегодишна възраст, настанено по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето. Съгласно чл. 53, ал. 4 от КСО паричното обезщетение по отношение на трите групи лица – по ал. 1, по ал. 2 и по ал. 3 не се изплаща при смърт на детето, даване за осиновяване или при настаняване на детето в детско заведение, както и при отглеждането му от лице, включено в програми за подкрепа на майчинството. Самото изрично посочване в ал. 3 на чл. 53 на дължимост на обезщетението по отношение на лица, които ползват отпуск за отглеждане на дете до двегодишна възраст, настанено по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето е аргумент в посока на извода, че настаняването на дете в детско заведение по чл. 56, ал. 4 от КСО е различно от това по чл. 26, ал. 1 от Закона за

закрила на детето. Освен това чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето регламентира настаняването на дете в семейство на роднини или близки, както и настаняването на дете за отглеждане в приемно семейство, социална услуга - резидентен тип или специализирана институция, което се извършва от съда. В тази връзка не може да се направи обоснован извод, че когато чл. 53, ал. 4 от КСО определя обстоятелството, което не следва да е налице, за да може да се получи обезщетение и при използването на израза настаняване на дете в детско заведение се има предвид настаняването по чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето. Следователно, настаняването в детско заведение по смисъла на чл. 53, ал. 4 от КСО не е идентично и не носи предпоставките дори и на настаняването по чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето. Действително, също така нито в КСО, нито пък в друг нормативен акт се съдържа легална дефиниция на понятието детско заведение.

Единствено изброяване на детски заведения се съдържа в издадените на основание чл. 201, ал. 1 от ЗТСУ норми за проектиране на детски и учебно-възпитателни заведения, като в същите е определен типа на детските заведения, които могат да бъдат детски ясли, детски градини, обединени детски заведения, учебно-възпитателни заведения. Действително, посочените норми не са нормативен акт, а освен това са издадени на основание ЗТСУ, който е отменен, но все пак същите представляват примерно изброяване на вида детски заведения и позволяват да бъдат още един аргумент в насоката, че обезщетението по чл. 53 от КСО не следва да се изплаща не само в случаите по ал. 2, т.е. когато детето е настанено по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето, но и когато същото е настанено в детска ясла.

В процесния случай, видно от представените по делото доказателства детето е било настанено в детска ясла от 13.04.2010 г. до 30.04.2010 г. Правото на обезщетение за отглеждане на малко дете по чл. 53 от КСО е свързано с чл. 164, ал. 1 от Кодекса на труда. Съгласно посочения текст след използване на отпуска поради бременност, раждане или осиновяване, ако детето не е настанено в детско заведение, работничката или служителката има право на допълнителен отпуск за отглеждане на първо, второ и трето дете до навършване на 2-годишната му възраст и 6 месеца за всяко следващо дете. Следователно правото на този допълнителен отпуск е породено от необходимостта майката лично да полага постоянни грижи за детето. В тази връзка и съгласно чл. 46, ал. 7, т. 2 от Наредбата за работното време, почивките и отпуските (редакция към момента на издаване на оспорвания акт) отпуска по чл. 164 се прекратява, когато детето бъде настанено в детско заведение. Аргумент в насоката на обстоятелството, че настаняването на детето в детско заведение е различно от настаняването по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето е и обстоятелството на предвиждане на посоченото събитие – настаняването на детето по реда на чл. 26, ал. 1 от Закона за закрила на детето, в самостоятелно основание за прекратяване на отпуска по чл. 164 от Кодекса на труда – чл. 46, ал. 7, т. 3. Аналогично на посочения текст за прекратяване на отпуска по чл. 164 от КТ при настаняването на детето в детско заведение, изплащането на обезщетението за отглеждане на малко дете по чл. 53 от КСО се прекратява при настъпване на същите обстоятелства, които водят и до прекратяване на отпуска за отглеждане на малко дете, включително и при настаняване на детето в детско заведение.

В съответствие с изложеното следва извода, че когато дете до 2 годишна възраст бъде настанено в детско заведение за майката възникват правните последици на прекратяване на правото на отпуск по чл. 164, ал. 1 от Кодекса на труда и прекратяване

на правото на обезщетение по чл. 53, ал. 1 от КСО. По отношение на смисъла на понятието „настаняване в детско заведение” – действително в Допълнителните разпоредби на Кодекса на труда, Наредбата за работното време, почивките и отпуските не е дадено легално определение на понятието „настаняване в детско заведение”. В тази връзка, правилни са изводите, съдържащи се в представените по делото писмени бележки от ответника, че същността на понятието следва да се изведе от съществуващата нормативна уредба относно приема на деца в детска ясла, целта и функциите, за които е създадена. Настаняването в детско заведение е процес, който включва записването на детето, приемането на същото и отглеждането му в детската ясла. Съгласно чл. 118, ал. 1 от Закона за здравето за подпомагане на семейството при отглеждане на деца до тригодишна възраст и за осигуряване на тяхното нормално физическо и психическо развитие се създават детски ясли и детски кухни, а съгласно ал. 2 детските ясли са организационно обособени структури, в които медицински и други специалисти осъществяват отглеждане, възпитание и обучение на деца от тримесечна до тригодишна възраст. Следователно, от посочените текстове следва несъмнения извод, че в детските ясли се осъществява отглеждане, възпитание и обучение на деца от определена до определена възраст. В тази връзка и логиката води до извода, че настаняването на дете в детска ясла включва освен неговото приемане, така и отглеждането, възпитанието и обучението му. Следователно, самият факт на настаняването на детето в детско заведение води до прекратяване на правото на майката на обезщетение при отглеждане на малко дете. Това обезщетение е месечно, съобразно чл. 53, ал. 1 от КСО, а не е дневно.

В този смисъл е и правилният извод, че е без значение факта колко дни и колко месеца детето е посещавало детското заведение и дали е присъствало в същото целодневно. Достатъчно за обосноваване приложимостта на чл. 53, ал. 4 от КСО е записването и приемането на детето в детската ясла, като отсъствието на детето не отменя осъществилия се факт на настаняването му, тъй като настаняването е свързано с регламентирана процедура по неговото приемане, а отпадането на това обстоятелство се свързва с отписването на детето по съответния ред, утвърден в детската ясла. След като детето не е било отписано от детското заведение, следователно към процесния период е било налице настаняването на същото в детското заведение и майката няма правото на обезщетение за отглеждане на малко дете.

Неотносима към спора в процесния случай е практиката на детското заведение за въвеждане на т.нар. период за адаптиране на детето, посочен и в здравната карта на детето. Видно и от представения до жалбоподателката отговор от детското заведение този период на адаптиране е според установената практика на детското заведение. Независимо от това, обаче този период не отрича обстоятелството, че това е такъв период, през който детето е било настанено в детско заведение. В съответствие с изложеното, правилно решаващият административен орган е потвърдил разпореждането, съгласно което М. Т. К. - Х. следва да възстанови полученото парично обезщетение за отглеждане на малко дете за времето, когато детето ѝ е било настанено в детско заведение. Неотносимо по спора, а и такова което не се отразява на

законосъобразността на оспорвания административен акт е обстоятелството, че жалбоподателката не била уведомена относно обстоятелството на задължението ѝ да възстанови полученото обезщетение. Съгласно чл. 5 от Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване, паричните обезщетения за отглеждане на малко дете по чл. 53 и 54 КСО се изплащат въз основа на заявление-декларация от осигуреното лице по образец съгласно приложение № 3 и приложение № 4 със задължително попълнените данни от осигурителя (самоосигуряващия се) относно правото на паричните обезщетения. Видно от представените по делото доказателства М. Т. К. - Х. е подала заявление-декларация по чл. 5 от Наредбата за изплащане на парично обезщетение по чл. 53 от КСО за отглеждане на малко дете чрез осигурителя, в т. 5 от заявлението-декларация жалбоподателката е декларирала, че детето ѝ не е настанено в детско заведение, като се е задължила в 7-дневен срок от настъпване на промяна в декларираните обстоятелства да подаде декларация за промяната.

В подадената молба-декларация жалбоподателката изрично е посочила, че детето не е настанено в детско заведение, декларирала е също така, че в 7-дневен срок от настъпване на промяна в декларираните обстоятелства се задължава да подаде декларация за промяната и че при неподаването на такава декларация следва да възстанови неправомерно полученото обезщетение по нейна вина заедно с дължимата лихва съгласно чл. 114, ал. 1 от КСО. Декларацията е подписана от М. Т. К. - Х.. Следователно, същата още при подаване на декларацията е била уведомена, че при промяна на някое от обстоятелствата, включително и на обстоятелството относно настаняването на детето в детско заведение е длъжна да подаде декларация за промяната, като в противен случай дължи възстановяване на неправомерно полученото обезщетение. В тази връзка не съществува и законово изискване за предварително уведомяване от страна на органите на СУСО за възстановяване на дължимото обезщетение от жалбоподателката и това обстоятелство не се отразява по никакъв начин на законосъобразността на оспорвания административен акт. Предвид направените фактически и правни изводи във връзка с оспорваното разпореждане, издадено в съответствие със закона е и разпореждане № РП-ПОВН-471/08.04.2011 г. на ръководителя на контрола по разходите на ДОО, с което потвърдено е същото разпореждане за прихващане на вземане на ДОО, представляващо недобросъвестно получено обезщетение по чл. 53 от КСО с вземане на М. Т. К. от ДОО за обезщетение за временна неработоспособност. Съгласно чл. 114, ал. 4 от КСО (редакция към

момента на издаването на оспорвания административен акт) дължимите суми по влезлите в сила разпореждания, които не са погасени доброволно в срока по ал. 3, подлежат на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, освен в случаите, когато могат да бъдат прихванати от изискуеми вземания на осигурения от държавното обществено осигуряване. Прихващането се извършва с разпореждане на длъжностното лице, на което е възложено ръководството на контрола по разходите на държавното обществено осигуряване в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт, или на друго длъжностно лице, определено от ръководителя на поделението. Съгласно чл. 117а от КСО обжалването на разпорежданията по чл. 117, ал. 1, т. 2 от КСО, между които е тези за възстановяване на неоснователно получени плащания от ДОО, не спира тяхното изпълнение, т.е. посочената разпоредба допуска административният орган да направи волеизявление за прихващане и преди разпореждането, с което е установено вземането на ДОО да е влязло в законна сила. Вземането на М. Т. К. - Х. от ДОО, което е прихванато за частично погасяване на задължението ѝ, установено с разпореждане № РВ-ПОВН-1438/23.11.2010 г. възниква на основание издаден болничен лист № 1449563 за времето от 22.02.2011 г. до 26.02.2011 г., който е депозиран в СУСО на 29.03.2011 г.

С определянето на размера на обезщетението за временна неработоспособност, в срока по чл. 23 от НИИПОПДОО, вземането на жалбоподателката става изискуемо и административният орган може да извърши прихващане по реда на чл. 114, ал. 4 от КСО, тъй като са налице задължителните предпоставки за това – две насрещни задължения между идентични субекти по двете правоотношения и еднородност на задълженията – и двете са парични такива.

Обжалваният административен акт е издаден от компетентен орган – съгласно чл. 117, ал. 3 от КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията в едномесечен срок от получаването им. С решението ръководителят на териториалното поделение може да отмени разпорежданията и да реши жалбите или исканията по същество.

Следователно, при издаването на обжалвания акт не са допуснати нарушения на административно производствените правила, актът съдържа мотиви - в обстоятелствената му част има позоваване на правнорелевантните факти, а удостоверяващите ги доказателства са приложени към административната преписка, издаден е от компетентен орган. Изложените фактически предпоставки за извършената преценка и цитираното правно основание, позволяват да се извърши контрол за

законосъобразност на волеизявлението на административния орган. По изложените съображения оспореният административен акт е законосъобразен, поради което жалбата като неоснователна следва да бъде отхвърлена.

Като взе предвид направените фактически и правни изводи и на основание чл. 172, ал. 2, предл. последно от АПК

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ оспорването на М. Т. К. - Х. срещу решение № 327/07.06.2011 г. на директора на СУСО, като неоснователно.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок от съобщаването му, пред Върховния административен съд, с връчване на преписи за страните по чл. 138 от АПК.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪДИЯ